

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת שופטים תשפ"ו

ישלם לו שבועתים אלו חיקו על אשר לא רצה להיות גרמא בגזיקו. ואם יאדע שבאו אצל חכם לבקש ממנו לסתור דברי חברו, לא יאבה ולא ישמע, כי אשר יראת שדי בהם, בי דינא בטר בי דינא לא דייקי (בבא בתרא קלח:). [בית דין הדנים אחר בית דין אינם מדיקים]. ואף אם יראה לו שטעה החכם בדיו, ונפשו אותה להציל עשוק - יערוך דבריו בסתר עם אותו חכם באהבה בשלום ובמישור, עד שאם אותו חכם הוא ירא שמים ומוזהר על האמת, יענה ויאמר: טעיתי, ויחזיק לו טובה על שהצילו מטעותו. ואם לא ישוו בדעות, יערכו דבריהם בדרך שאלה למפלא שבדור, והכל בשלום ובמישור, והשלישי יכריע ביניהם, ואיש על-מקמו יבא בשלום. הן אלה קצות דרכי ישר לתלמידי חכמים המרבים שלום. נא"ה. (יעלזו חסידים)

וחזתר ומשתדל לשלם את חובו מעט מעט, ויש תקנה שיוכל לשלם את חובו בפרקמטיא מעט מעט, ואם יכפוהו לשלם הכל יחד, ישבר או יאבד את אמונתו, ראוי לרחם עליו ולהרויח לו זמן על-ידי שיבטיח במשכון או בערב או בשבועה שישלם את חובו בזמן שקבעו לו. ולעולם צריך להיות רחמן על העשוק ואצורי על העושק ולהציל עשוק מיד עושקו.

וצריך להיות אצורי על עוברי התורה ולשבר מלתעותיהם, כי טוב לרחם על פבד קונו ולהקים דגל התורה. וכן יהיה אצורי על בניו ובני ביתו בעורב, ועל גופו לסגפו, כי טוב לרחם על נשמתו ועל יוצר נשמתו. וכן יהיה אצורי על עצמו לשבר תאותו ולמשוף ידו מכל דבר רע ולקנס כל דבר טוב, כי טוב לחוס על עצמו שתתענג בדשן נפשו ולא תשפט בשפטים רעים, ורבים מקאובים לרשע. והעקר לחוס על פבד קדשא בריך הוא, שישמח השם במעשיו עושי רצונו. (פלא יועץ)

רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וד' אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד. (י"ז טז)

ואמר רבי יצחק: מפני מה לא נתגלו טעמי תורה - שהרי שתי מקראות נתגלו טעמן נכשל בהן גדול העולם. בתיב לא ירבה לו נשים, אמר שלמה: אני ארבה ולא אסור, ובתיב ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו. ובתיב לא ירבה לו סוסים, ואמר שלמה: אני ארבה ולא אשיב ובתיב ותצא מרובה ממצרים בשש וגו'. (סנהדרין כא:)

אין דורשין להמון העם טעמי תורה, משום דאתו לאורוני התרא [משום שבואו להורות תורא]. על דרך שאמר שלמה (סנהדרין כא:): אני ארבה ולא אסור. (וכל שכן שאין לגלות בדברים שהם מדברי סופרים וטעמן ונמוקן, מה גם בדורות הללו, שרבו המתפרצים ומלעיגים על דברי חכמים, הנה כ"כ העלם יעלימו מעם הארץ להגיד לו שזה האסור הוא מדברי סופרים, רק יאמר לו סתם שזה אסור חמור ועון פלילי, והעובר עליו חייב מיתה ונדון בצוואה רותחתה, למען יחרדו בנים פאשר נא"ה). (יעלזו חסידים)

צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך. (טו. כ)
כל מי שצריך לטול מן הצדקה ואינו נוטל, עליו הכתוב אומר ברוך הגבר אשר יבטח בה', וכן דיין שדן דין אמת לאמתו, שנאמר צדק צדק תרדף. (פאה ת, ה) רבי יעקב בר אבדי ורבי יצחק הוו פרנסין [רבי יעקב בר אבדי ורבי יצחק היו גבאי צדקה], והיו יחידים לרבי חמא דינר והיה יחיד לאחרנין [והיו נותנים לרבי חמא דינר מבספי צדקה, והוא היה נותן לאחרים]. רבי זכריה הוו מלעיון עליו ואומרים דלא צריך למינסב והוא נסיב [רבי זכריה היו מרננים עליו, שאין הוא צריך לטול מן הצדקה והוא נוטל]. בד דמך אשכחו דהיה יחיד מן דידיה לאחרנין [כאשר נפטר, נתגלה שלא לקח לעצמו, אלא היה נותן משלו לאחרים]. נמצינו למדין דאפילו מי שאינו צריך לטול ונוטל כדי לתן לאחרים שפיר דמי, והכי איתא בספר החסידים (ס' שיה) בחסיד אחד דהיה עבד הכי.

רבי חמא גרבי חנינא ורבי אושעיא רבה הוו מטיילי באלין בנישטא דלד [בבתי פנסיות שבליד], אמר לה רבי חמא לרבי אושעיא פמה ממון שקעו אבותי כאן, אמר לה פמה נפשות אבדו אבותיך כאן ואמר לו פמה נפשות אבדו אבותיך כאן, מי לא הוון בני אנשא דילעונו באורייתא [האם לא היו בני אדם ששקעו בתורה, והיה ראוי לתת להם ממון עבור כך?].

אשרי משכיל ויודע פמה מוציא את מעותיו, והן בעוון רבים מעמי הארץ העשירים מוציאם מעותיהם בשח"י פח"י או במצות קלות, ויחכמת המסכן בזויה ואין פונה אליהם, ואין דורש ואין מבקש ואין יודע בצערן ודחקן של תלמידי חכמים. (אורות אלים)

ולא ידבק בידד מאומה מן החרם למען ישוב יהוה מקורו אפו ונתן לך רחמים ורחמך והרבה באשר נשבע לאבותיך. (י"ג יח)

ימין ושמאל. ואפילו גראין בעיניך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל שמע להם. (ספרי) וכל שפן שלא יאמר לבית דין שדנו לו את הדין והוציאנוהו חייב בדינו: הורוני מהיכן דנתוני! ואחר כך ילך אצל חכם דמקרבא דעתיה גביה, ומשפחת לה [שקורבה דעתו אצלו, ומצוי הוא] שמפתחו בראי' כסף על מנת שיעסק ברב עז לנתון ולנטש אותו הפסד דין ולהפוך בזכותו. ומה גם אם יש טינא בין שני הבתי דינים, אז נפיק חרפא מחלקת וקטגוריא, זה בונה וזה סותר וכל פת מושף אצלו תנא דמסיע ליה, עד שנעשית תורה בשתי תורות, ואש להבת שלחבת המחלקת עולה, וחפול השם וחפול התורה פרה ורבה, וכהנה רעות רבות ועברות מתגלגלות ובאות לאלפים ולרבואות, רחמנא לצלן.

אי לואת מיי-האיש הירא את ה', לא יסור מן-הדבר אשר-יגיד לו הבית דין שדנו, אפילו אם יאמר על ימין שהוא שמאל. ואם דומה לו שגרים לו נזק במקומו שלא בדין, אל יחוש, כי המשפט לאלהים הוא, והוא

שְׂרָאֵל קדושים משכימין לסליחות מראש חֹדֶשׁ אֱלוֹל.
מה טוב חֶלְקֵם שִׁמְשֻׁבִּים תְּאוֹתָם בְּעוֹד הַלִּילוֹת קִצְרִים
וּבְנֵי אָדָם אוֹהֲבִים לָנוּם, וְעִרְבָה שְׁנָתָם, וְעִזָּה אֶהְבֵּת שְׁנָה,
מַעֲבִירִים שְׁנָה מַעֲיִינֵיהֶם וּתְנוּמָה מַעֲפֻעִפִּיהֶם, בּוֹדָאֵי שְׁבֻזָּה יִתְרַצֶּה עֲבָד
אֶל אֲדוֹנָיו וּמִצָּא כְּדִי גִּאֲלָתוֹ, אֵד בְּתִנְאִי שִׁיעֲשֶׂה הַדְּבָרִים כְּתוּקָנָה, דָּאִם
לֹא כֵן יִירֵת תִּרְתִּי גִּיהֲנָם, שִׁמְעֵנָה גּוֹפּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאִין בּוֹ מוֹעִיל לְעוֹלָם
הַבָּא, חֵם וְשִׁלּוּם.

וְאֵלֹו הֵן הַתְּנָאִים הַצְּרִיכִים: יָקוֹם בְּזִרְיוֹת וְיִטֵּל יָדָיו, וְאַחֵר כֶּד פְּנִיָּה וְיִכּוֹן
לְקִרְאָת אֱלֹקָיו מִכַּף רִגְלָו וְעַד רֹאשׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ בְּלִכְתָּ לִפְנֵי שְׂרֵי הָעִיר,
וְיִשְׁבִּים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְיֹאמַר הַסְּלִיחוֹת בְּשֹׁפֶל קוֹל הַתְּחִנָּה, "תְּחִנָּנִים יְדָבֵר
רַש" (משלי יח כג), אוֹת בָּאוֹת תְּבָה בְּתִבָּה, וְיִתֵּן לֵב אֶל הַדְּבָרִים שֶׁהוּא אוֹמֵר
וְיַעֲמִיק בְּהֵן וְיִמְצָא שִׁבְלָם כְּגַחְלֵי אֵשׁ, וְיִשְׁמִיעַ אֶל אֲזִנָּיו מַה שִּׁמּוֹצִיא
מִפִּיו בְּתַחֲלֹת הַסְּלִיחוֹת שֶׁאוֹמֵר: "נִחַפְּשֶׂה דְרָכֵינוּ וְנִחְקְרָה וְנִשׁוּבָה אֱלִיד"
(ע"פ איכה ג מ), וְאוֹמֵר: "שְׁבִים אֱלִיד בְּכָל לֵב שִׁנְעָתָם תִּקְבֵּל בְּרַחֲמֶיהָ".
וְיִחְרַד הָאִישׁ וְיִלְפַת בְּשׁוּמוֹ עַל לְבוֹ, מַה פִּעַל וְעֲשֵׂה בְּכָל הַשְּׁנָה וּבְכָל
שְׁנוֹתָיו מִיּוֹם הַיּוֹם בְּגִלְגּוֹל זֶה וּבְגִלְגּוֹלִים אַחֲרָיו, וּמַה גֵּרָם פָּגַם בְּנַפְשׁוֹ
וּבְכָל הָעוֹלָמוֹת, בְּחִלָּאת טְמֵאת זָהֻמַת עֲוֹנוֹתָיו, וְשִׁפְעוֹנוֹתֵינוּ חֶרֶב בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ וּבִטֵּל הַתְּמִיד, וְכַהֲנָה רַעוֹת רַבּוֹת גִּרְמָנוּ וְזֶה צַעֲרַ הַשָּׁמַיִם, וְגִדּוֹל
שִׁבְרָנוּ עַד מְקוֹם שֶׁאִין יָד שִׁכְלָנוּ מַגְעַת לְדַעַת אֶחָד מִנִּי אֱלֹהֵי אֱלֹפִים.
וּכְבֵּר פִּרְשׁוֹ הַמִּפְרָשִׁים קִרְא דְּכִתִּיב (שְׁמוֹס ג ד): "הִישָׁאֵג אֶרְיָה בִּיעֵר וְטָרַף
אִין לוֹ", כִּי "אֶרְיָה" הוּא רֹאשִׁי תְבוֹת: אֱלוֹל רֹאשׁ הַשְּׁנָה יוֹם הַכַּפּוֹרִים
הַזֵּשְׁעֵנָה רַבָּה. וְרַצָּה לוֹמַר, אִם יִצְעַק אִישׁ בְּאֵלֹו הַיָּמִים - תִּהְיֶה כָּל
מִגְמָתוֹ עַל הַיַּעַר, דְּהִינּוּ הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא יַעַר, עַל כֵּי טָרַף אִין לוֹ,
שֶׁאִין מִקְרִיבִין קֶרְבָּנוֹת בְּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְהָחִי יִתֵּן אֶל לְבוֹ כִּי בְּיוֹם
הַכֶּסֶה יַעֲמַד לְמִשְׁפָּט לִפְנֵי שׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ, מִלֶּכֶד אִים וְנוֹרָא מֵאֵד, וּסְפָרִי
חַיִּים וּסְפָרִי מֵתִים לִפְנֵי הֵם פְּתוּחִים, וְיִחְרַד חֲרָדָה גְּדוֹלָה, וְאֵל זִיוֹ מִלְּבוֹ
חֲרָדַת רַבָּן יוֹחֲנָן בֶּן זַכַּאי, וְיִשָּׂא בְּיוֹם הַהוּא קֹל וְחִמָּר בְּעֲצָמוֹ עַל אַחַת
כְּמוֹה וְכְמוֹה עַד אִין חֶקֶר.

אֲחֵר הַסְּלִיחוֹת לֹא יִמִּישׁ מַעֲשׂוֹת פָּרִי, וְלֹא יַעֲשֶׂה כְּמִנְהַג
קִצְתָּ אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר מְמַהֲרִים הָעַם לוֹמַר הַסְּלִיחוֹת, כְּדִי לְמַהֵר
לְהִיטֵת מִיּוֹשְׁבֵי קֶרְנוֹת לְשִׁתּוֹת קָפָה, וּמַעֲלָה עֲשׂוֹן בְּחִנּוֹת שֶׁל
גּוֹי, שֶׁהוּא מוֹשֵׁב לְצִיד, וּלְהַרְבוֹת שֵׁם דְּבָרִים בְּטָלִים וְאַסּוּרִים, שֶׁהוּא
אֲסוּר בְּכָל הַשְּׁנָה כָּל שָׁבוֹן בְּיָמִים הָאֵלֶּה וּבְזָמַן הַזֶּה, וּמַה לְתַבֵּן אֶת הַבֵּר
שֶׁהוּא מְשִׁבִּים לְסְלִיחוֹת וּמִרְאָה שְׂרוּצָה לְהִיטֵת נְקִי כַּפִּים וְכֵר לִבָּב,
וְאַחֵר כֶּד הוֹלֵךְ שׁוֹבֵב. וְיֵשׁ שְׁחֻזְרִין לִישׁוֹן עַל מִשְׁכָּבָם וּמֵאֲבָדִים הַתְּפִלָּה
בְּצַבּוֹר וּבְזִמְנָה, אוֹ יֵשׁ שְׁחֻבְלֵי שְׁנָה נוֹפְלִים עֲלֵיו וְיִשׁוֹן עִם הַתְּפִלִּין בְּתוֹךְ
הַקְּרִיאת שְׁמַע וְתְּפִלָּה, וְהָרִי זֶה דּוּמָה לְמִי שֶׁכְּדִי לְהַרְוִיחַ זָהוּב אֶחָד
מִפְּסִיד מֵאֵה זָהוּבִים.

הֵנָּה כִּי בֵן טוֹב אִישׁ יִכְלֹל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט, וְאַשֶּׁר בְּכַחוֹ לַעֲשׂוֹת יַעֲשֶׂה,
וְלֹא יִהְיֶה הַתּוֹסֶסֶת מִפְּסִיד אֶת הָעֵקֶר, רַק אִם יוֹכֵל - לוֹ בְּכַח יִגְבֵּר לַעֲמֹד
עַל הַמִּשְׁמָר אֲחֵר הַסְּלִיחוֹת, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אוֹ בְּבֵיתוֹ יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה
אוֹ בְּתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת בְּאֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יָדוֹ עַד שְׁעַת הַתְּפִלָּה, וְאִזּוֹ יַעֲמֹד כְּגַבֵּר
וְיִתְגַּבֵּר לְהַעֲבִיר שְׁנָה מַעֲיִנָּיו וּתְנוּמָה מַעֲפֻעִפִּיהֶם, וְלִהְיוֹת לְבָנָהּ וּבְכֻנָּה
הַלֵּב, וְאַחֵר הַתְּפִלָּה וּבְכָל עֵת שִׁיחָא פְּנִי יַמְעֹט בְּעֵסֶק וְיִרְבֶּה בְּעֵסֶק
הַתּוֹרָה וּבִלְמוּד סְפָרֵי מוֹסֵר, בְּאֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יָדוֹ, כִּי זֶה חֻבַּת גְּבִירָה תְּמִיד כָּל
הַיָּמִים כָּל שָׁבוֹן בְּיָמִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר בָּהֶם בְּרִיּוֹת יִפְקְדוּ לְהַזְכִּיר לְחַיִּים
וְלָמוֹת, וּגְדוֹלָה תּוֹרָה שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים, וְיִתְהַרֵר הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה,
וְיִצְרֵף מִחֻשְׁבָּה טוֹבָה לְמַעֲשֵׂה הַטּוֹב, וְיִרְבֶּה בְּצִדְקָה יוֹם לְיוֹם לְקִנֵּם קִרְא
דְּכִתִּיב: "וְחִטָּאֵךְ בְּצִדְקָה פֶּרֶק" (דְּנִיאל ד כד), "וּצִדְקָה תַצִּיל מִמָּוֶת" (מְשִׁלִּי
י ב), "רוֹדֵף צִדְקָה וְחֶסֶד יִמְצָא חַיִּים" (שָׁם כא כא). הֵן אֵלֶּה קִצְוֹת דְּרָבִי
הַרְוּצָה לְשׁוֹב אֶל ה' וְיִרְחֻמָּהוּ, וְאֵל אֱלֹקֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסִלָּה, יִשְׁמַע חֶקֶם
וְיִוָּסֵף לְקַח, וְהִבָּא לְטָהֵר מִסִּיעִין אוֹתוֹ (שְׁבַת קד). בְּאוֹר פְּנֵי מִלֶּכֶד חַיִּים
וְיִקְתָּב בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים.

מזכרת מהודרת

ניתן להשיג תפילה על בנינו ובנותינו
מרבנו אליעזר פאפו זיע"א
מספרו בית תפילה.
מעוצב על נייר כרומו 4 עמודים.
לשמחת ולהבדיל להנצחה
לעילוי נשמות וכדו'

סדר חיום

הכולל הלכות והנהגות ישרות ערוכות
על הסדר על עניני התפילה וכוונותיה
סדר אכילה, סדר משא ומתן
וסדר הנהגת יום השבת מלוקטים ומנוקדים
מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א
"חסד לאֱלֵפִים" ו"בית תפילה"

